

Z odborné literatury

Karel P et al. Farmakoterapie revmatických onemocnění. Praha: Grada Publishing 2005. 343 stran. ISBN 80-247-0459-5.

Dynamika farmakoterapie je typickým znakem klinické medicíny současnosti. Validita informací z této oblasti patří k těm, které mají nejkratší poločas. V plné míře to platí i pro farmakoterapii revmatických onemocnění. Naléhavého úkolu předložit odborné veřejnosti soubor aktuálních informací o této problematice se úspěšně ujal prof. Karel Pavelka s vyzrálým kolektivem Revmatologického ústavu Praha, doplněným jen o několik externích spolupracovníků. Celou knihou důsledně prostupuje princip „farmakoterapie na základě důkazu“.

Vlastní obsah je rozdělen na část obecnou a speciální. Soubor 20 kapitol obecné části je didakticky utříděným přehledem současných možností v revmatologické farmakoterapii od analgetik a nesteroidních anti-revmatik přes chorobu modifikující

léky a glukokortikoidy až k možností biologické léčby, která představuje kvalitativní zvrat v terapii některých systémových revmatických nemocí. Speciální kapitoly se zabývají farmakoterapií v graviditě nebo v laktaci a ve stáří. Další 22 kapitol speciální části je analýzou farmakoterapie u jednotlivých revmatických onemocnění. Cílená pozornost je v tomto kontextu věnována osteoporóze (vč. indukované glukokortikoidy) a léčebným přístupům k různým formám mimokloubního revmatizmu. Kniha je evidentně koncipována tak, aby byla přínosem jak pro kliniky, kteří řeší prognosticky závažné případy na specializovaných pracovištích, tak pro širokou škálu lékařů, kteří přicházejí ve svých ordinacích do styku s tzv. malou revmatologií. Předností publikace je bohatá tabulární a obrazová dokumentace, ob-

sáhlý přehled použitých zkratk a podrobný rejstřík.

Kniha o farmakoterapii revmatických onemocnění je určena nejenom specialistům (v revmatologii, interně, ortopedii, rehabilitaci apod), ale také k využití v klientele praktických lékařů. Úspěšná léčba je cílem snažení každého lékaře. Předpokládám proto, že kniha o farmakoterapii revmatických onemocnění bude brzy rozebrána. Už dnes se těším na její další vydání s informacemi, které na nás čekají za dveřmi blízké budoucnosti.

*prof. MUDr. Zbyněk Hrnčíř, DrSc.
II. interní klinika LF UK a FN,
Hradec Králové
www.fnhk.cz
e-mail: dominikova@fnhk.cz*

Doručeno do redakce: 30. 9. 2005

Souček M, Špinar J, Svačina P et al. Vnitřní lékařství pro stomatology. Praha: Grada Publishing 2005. 380 stran. ISBN 80-247-1367-5.

Všichni, kdo na lékařských fakultách vyučují vnitřní lékařství pro obor stomatology, si léta uvědomují, jak obtížné je používat studijní materiály pro všeobecné lékaře. To plně platí jak o učebnicích interní propedeutiky, tak pro učebnice vnitřního lékařství. Ke škodě stomatologů bylo vydání specializované učebnice pro stomatology např. v Praze léta odkládáno. Stomatolog nebude pravděpodobně pacienty podrobně vyšetřovat ani léčit a nemusí znát přehled všech interních

chorob. Musí však znát zejména ta onemocnění, která se projevují ve stomatologické oblasti nebo která ovlivňují provedení stomatologických výkonů. Zejména musí vědět, kdy by neměl stomatologický výkon provádět a měl by umět poskytnout první pomoc u interních komplikací vzniklých ve stomatologickém křesle.

Kniha brněnských autorů s 3 hlavními autory a téměř čtyřmi desítkami spoluautorů byla vytvořena společně téměř všemi internisty Lékař-

ské fakulty Masarykovy Univerzity v Brně. Je to dílo pozoruhodné. Propedeutická část o více než 100 stranách je stručná v partiích málo potřebných pro stomatology a podrobná v partiích pro vyšetření stomatologického pacienta významných. Stejně rysy má i téměř 400 stran speciální části. Podrobněji je například psána kapitola o hypertenzi, ischemické chorobě srdeční, antibiotické profylaxi u srdečních vad i kapitola o koagulaci. Na konci každé kapitoly je

souhrn, který ve stručnosti informuje o základních, pro zubního lékaře významných, faktech a léčebných opatřeních, která jsou nutná při nečekaných situacích. Neobyčejně důležitá je kapitola o náhlých stavech. Poměrně omezené jsou většinou partie o chronické léčbě. Stomatolog totiž určitě nebude interní onemocnění dlouhodobě léčit. Podrobně jsou naopak kapitoly o diagnostice. Stomatolog často musí interní one-

mocnění diagnostikovat. Po knize nepochybně sáhnou i stomatologové ve svých praxích, při nečekané konfrontaci s problematikou interních onemocnění v stomatologické ordinaci. Velmi významný je proto rejstřík, který právě tuto rychlou orientaci v textu umožňuje. V pečlivě psaném textu a recenzovaném internistou profesorem Kölbem a konzultovaném s dvěma významnými stomatologem prof. Vaňkem a prezidentem

stomatologické komory MUDr. Peškarkem jsem nenalezl žádné nepřesnosti ani překlepy. Skutečně nezbyvá než nakladatelství i autorům k vynikajícímu textu poblahopřát.

prof. MUDr. Štěpán Svachna, DrSc., MBA
III. interní klinika 1. LF UK a VFN, Praha
www.vfn.cz
e-mail: svachnas@lf1.cuni.cz

Doručeno do redakce: 29. 10. 2005

Lešník F, Danko J (eds.). **Medicínska lymfológia**. Bratislava: vydavateľstvo Hajko & Hajková 2005. 415 s.

V týchto dňoch prichádza na knižný trh medzinárodná vedecká monografia *Medicínska lymfológia*, prvé dvojazyčné slovensko-české vydanie, ktorú zostavila dvojica editorov, prof. MVDr. František Lešník, DrSc., a prof. MVDr. Ján Danko, Ph.D., z Univerzity veterinárskeho lekárstva v Košiciach. Podtitulom knihy je *Morfológia, fyziológia, klinika, diagnostika, chirurgia a terapia lymfatického systému*; obsahuje 280 obrázkov, grafov a schém a 61 tabuliek. Monografiu napísal kolektív 78 autorov, uznávaných odborníkov v danej problematike, z ôsmich krajín (Česká republika, Maďarsko, Nemecko, Portugalsko, Rakúsko, Španielsko, Slovenská republika a USA). Monografia sa člení na 12 hlavných kapitol, pričom niektoré kapitoly sa členia na problematiku u človeka a zvlášť u zvierat, jednotlivé časti recenzovalo 40 ďalších odborníkov.

1. Fylogeneze lymfatického systému (Kočová J et al); 2. Ontogeneze lymfatických ciev, pôvod a markery lymfatického endotelu (Grim M et al); 3. Morfológia lymfatického systému (Belej K et al); 4. Fyziológia, patologická a experimentálna fyziológia lymfatického systému (Béder I et al); 5. Patológia lymfatického systému (Plank L); 6. Lymfatický systém

a vonkajšie životné prostredie (Bajová V et al); 7. Lymfatický systém a nádorové choroby (Andrašina I et al); 8. Klinika lymfatických uzlín (Jautová J et al); 9. Zobrazovacia diagnostika lymfatického systému (Jurgová T); 10. Lymfatický systém, farmakodynamika a farmakoterapia (Gavorník P, Šutiak V); 11. Chirurgické zásahy do lymfatického systému (Daniš J et al); 12. Lymfatický systém v hygiene mäsa a pri veterinárnej prehliadke (Cabadaj R et al).

Pod pojmom lymfológia editori monografie rozumejú „vedu, ktorá študuje lymfatický systém“. Škoda, že neakceptovali dlhoročné postuláty docenta P. Gavorníka, nestora slovenskej angiologie – zakladateľa Slovenskej angiologickej spoločnosti SLS i Sekcie angiologov SLK (autora výborne napísanej 10. kapitoly) a súčasne platnú legislatívu v Slovenskej republike v systéme medicínskeho vzdelávania, podľa ktorých je lymfológia súčasťou angiologie a internej medicíny. Treba pripomenúť, že angiológia je špecializovaný odbor internej medicíny, ktorý sa zaoberá najmä diagnostikou, posudzovaním, prevenciou, liečbou a výskumom cievnych chorôb a porúch krvnej a lymfatickej cievnej cirkulácie. Tieto skutočnosti je potrebné zdôrazniť

najmä z toho dôvodu, že práve angiologicko-lymfologické choroby a poruchy, ktoré sú v klinickej praxi mimoriadne aktuálne, nie sú v tejto knihe v porovnaní s poruchami lymfatických orgánov a tkanív v adekvátnom rozsahu analyzované. Správnym slovenským tvarom prídavného mena od slova „lymfa; miazga“ je lymfový; miazgový.

Napriek týmto a ďalším menším nedostatkom a chybám treba vyjadriť úctu a vďaka všetkým autorom, ktorí sa podieľali na úspešnom vydaní tejto medzinárodnej monografie.

Kniha je určená pre pregraduálne a postgraduálne štúdium nielen medicín, lekárov a veterinárnych lekárov, ale aj pre prírodovedcov, poľnohospodárskych inžinierov a ďalších odborníkov pôsobiach v oblasti živočíšnej výroby a životného prostredia. V tomto užitočnom diele si nájde ucelené informácie o lymfovom systéme prakticky každý lekár. Určite by však nemala chýbať v knižniciach všetkých internistov a všeobecných lekárov.

doc. MUDr. Ľudovít Gašpar, CSc.
II. interná klinika LF UK a FNsP,
Bratislava, Slovenská republika

Doručeno do redakce: 23. 10. 2005